

Mikel Adán Tolosa

Perquè m'agrada viure aquí

22.04 - 05.07.26

Barcelona Producció 2026

El projecte que Mikel Adán Tolosa presenta a l'Espai Rampa de La Capella té l'origen en un episodi menor de la biografia artística de l'escultor Manolo Hugué (1872-1945). En els seus anys de joventut, Hugué produí un seguit d'escultures, avui desaparegudes, que presentaven la particularitat de ser fetes amb mantega i que es van exposar com a reclam publicitari d'una mantegueria. La manca de fonts documentals que testimoniïn allò que Hugué va representar i, sobretot, com ho va representar, avui fa d'aquestes insòlites escultures un motiu d'especulació. Si bé, amb tota certesa, les escultures no es van fer amb un ànim perdurable, no podem determinar si la seva condició efímera va estimular en Hugué el sorgiment de solucions formals inèdites o si, per contra, va reafirmar-lo en l'ús de materials com la pedra o la terracota, que caracteritzarien la seva producció posterior sota els preceptes del noucentisme. Potser per això mateix, perquè l'impuls inicial de *Perquè m'agrada viure aquí* és un fet sobre el qual no existeixen indicis materials ni fets provables, l'exposició de Mikel Adán Tolosa té un caràcter més especulatiu que no pas programàtic o afirmatiu.

El plantejament inicial és, en aparença, senzill: fer conviure dues materialitats contràries, la de la pedra i la de la mantega. D'una banda, la pedra, com el fang o el bronze, és un material que pertany als llenguatges clàssics de l'escultura i que, en treballar-lo, obliga a prendre en consideració qüestions inherents com ara el pes o la gravetat. "Entenc l'escultura com una conciliació entre forma i pes, entre forma i gravetat, entre forma i material", apunta l'artista. "Si domina massa la gravetat, l'obra pot semblar rígida, mentre que si no hi ha una cura cap al pes del material i només es té en compte la forma, pot semblar massa irreal. Per a mi, l'escultura va de situar-se entre una realitat física i una d'estètica."

Però, de la mateixa manera que en adoptar la pedra com a material de treball Mikel Adán Tolosa interpel·la una tradició formal i uns procediments ben establerts, en incorporar la mantega ho fa conscient que es tracta d'un material sense una filiació disciplinària, no convencional i no cooperatiu: el material esdevé un *problema*. Si, malgrat la mal·leabilitat i la plasticitat excepcional que té, la mantega és considerada un material escultòricament elusiu, és perquè reacciona de manera directa a les condicions ambientals, i això en complica considerablement el modelatge. Per aquest motiu, en fer-ne una escultura, un ha de considerar en paral·lel un seguit de mesures de conservació preventiva que en garanteixin la durabilitat. En el cas que ens ocupa, l'artista ha desenvolupat, juntament amb Huaqian Zhang, un sistema de peanyes refrigerades que es mantenen a una temperatura estable i eviten que, un cop esculpides, les peces s'ablaneixin fins a desfer-se del tot.

Amb tot, malgrat la seva inestabilitat, la mantega posseeix un seguit de propietats que confereixen a l'escultura qualitats singulars. Per exemple, considerem com les nocions d'historicitat o de temps arqueològic, que són indestruïbles de l'estatuària clàssica, són, en canvi, difícilment traslladables a un bloc de mantega. Per contra, la seva qualitat gustosa, untuosa i lubricant contrasta amb la insípida i abrasiva textura de la roca.

L'exposició no es construeix com un diàleg, sinó com un estudi de contrast entre materialitats. En considerar les limitacions i les qualitats de l'una i de l'altra, l'artista estableix les bases d'una recerca entorn dels procediments que condueixen al registre d'una forma. Així, en el context de l'exposició, malgrat les diferències quant al pes, la consistència o les qualitats olfactivas, pedra i mantega es presenten al servei de representacions similars.

Els models dels quals parteix Mikel Adán Tolosa per desenvolupar cadascuna de les peces són exemplars d'espècies vegetals endèmiques o "extremadament localitzades" al territori català. Tanmateix, l'artista renuncia a fer-ne una descripció morfològica detallada, i opta per interrogar les nocions d'idoneïtat, fidelitat i concordança entre els seus models i els procediments de representació escollits. Identificant aquests models dins d'un àmbit geogràfic delimitat, l'artista atorga a les flors una funció gairebé al·legòrica, complexa, pel que fa al seu significat. Algunes d'aquestes espècies es troben actualment en procés de desaparició i, en fer-ne un motiu —petri i alhora fonedís—, expressen simultàniament un desig de permanència i una natura caduca. Però, amb la seva materialitat, aquestes flors també apel·len a les dinàmiques d'extracció mineral i explotació industrial que metòdicament transformen l'escorça terrestre, o a la llet dels remugants en blocs perfectament tallats, a punt per a la consumació.

Perquè m'agrada viure aquí planteja una qüestió procedimental: quina influència exerceix el material en la representació? Però, sobretot, com es pot substituir una lògica de la correcció per una atenció al material i als límits que imposa? Alhora, l'exposició es pregunta de quina manera una escultura rep la influència del lloc on s'exposa. Durant el període de l'exposició diversos comerços dedicats a la restauració i l'alimentació acolliran, a petició de l'artista, una de les seves escultures de mantega. Aquí, però, l'impuls publicitari que va motivar l'encàrrec a Hugué és substituït per la tutela desinteressada d'un objecte artístic: fer que les flors s'escampin.

Tot plegat forma part d'una re-materialització: entendre millor les estructures necessàries per sostenir una forma en el temps. La finalitat no és, en cap cas, preservar-la a perpetuïtat, sinó fer d'aquesta forma, l'escultura, una entitat negociable, pacient, que respecta la memòria del tacte, que rep a través del tacte una imatge i, alhora, se'n sap desfer.

Marc Navarro
Equip curatorial

Disseny, enginyeria i producció de peanyes refrigerades:
Huaqian Zhang

Disseny de lletres barana:
Martí Aguilar

Comerços col·laboradors:
La Ribera, Bar Mendizábal i Patisserie Brunell